

ФОРМУВАННЯ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ПРИ НАВЧАННІ ІНТОНАЦІЙНОГО ОФОРМЛЕННЯ ВИСЛОВЛЮВАННЯ МОВНИМИ ЗАСОБАМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

на слова Т. Шевченка в супроводі бандури [Ноти] / Упорядкування, аранжування, обробка, вступне слово. В.Г. Дутчак. Івано-Франківськ: Гостинець, 2004. – 80 с.

6. Дутчак В.Г. Люб'ять Україну: Збірник пісень для ансамблів бандуристів [Ноти] / В.Г. Дутчак. – Івано-Франківськ: Плай, 2003. – 132 с.

7. Дутчак В.Г. Ой три шляхи широкі: Збірник романсів українських композиторів-класиків для голосу в супроводі бандури / Перекладення і упорядкування [Ноти] / В.Г. Дутчак. – Київ: Музична Україна, 1993. – 55 с.

8. Крук О. Боже, я молю за Україну: Вокальні та інструментальні твори для бандури: навчальний посібник [Ноти] / аранжує О. Крук. – Рівне: видавець Червінко А.В., 2009. – 142 с.

9. Мандзюк Л.С. Ансамблево-виконавська творчість бандуриста: мистецтвознавчий та

психолого-педагогічний аспекти: дис... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 / Мандзюк Любов Сергіївна. – Х., 2006. – 194 с.

10. Морозевич Н.В. Бандурне мистецтво як культурне надбання сучасності: автореф. дис... канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03 "Мистецтвознавство" / Н.В. Морозевич – О., 2003. – 16 с.

11. Посікіра Л.К. Передмова. Методичні рекомендації / Л.К. Посікіра. // Посікіра Л.К. Педагогічний репертуар бандуриста-співака: навчальний посібник – Дрогобич: ПОСВІТ, 2006. – С. 3–16.

12. Посікіра Л.К. Педагогічний репертуар бандуриста-співака: навчальний посібник [Ноти]. – Дрогобич: ПОСВІТ, 2006. – 160 с.

13. Сточанська М.П. Земля моя, земле, я люблю тебе (ансамбль бандуристів): навчально-репертуарний посібник [Ноти] / М.П. Сточанська. – Луцьк: Вежа, 2009. – 264 с.

Стаття надійшла до редакції 13.11.2012

УДК 811.111'342(07)

Галина Удяк, кандидат філологічних наук, доцент кафедри практики англійської мови Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ФОРМУВАННЯ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ПРИ НАВЧАННІ ІНТОНАЦІЙНОГО ОФОРМЛЕННЯ ВИСЛОВЛЮВАННЯ МОВНИМИ ЗАСОБАМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті обґрунтовано важливість та необхідність забезпечення якісно нової організації навчання англійської фонетики з метою формування інтонаційних навичок у студентів-філологів.

Ключові слова: англійська мова, фонетика, інтонація, компетенція, висловлювання, навички.

Літ. 16.

Галина Удяк, кандидат филологических наук, доцент кафедры практики английского языка Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франка

ФОРМИРОВАНИЕ ФОНЕТИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ СТУДЕНТОВ ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНТОНАЦИОННОГО ОФОРМЛЕНИЯ ВЫРАЖЕНИЯ РЕЧЕВЫМИ СРЕДСТВАМИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

В статье обоснована важность и необходимость обеспечения качественно новой организации обучения английской фонетики с целью формирования интонационных навыков у студентов-филологов.

Ключевые слова: английский язык, фонетика, интонация, компетенция, высказывания, навыки.

Halyna Udyak, Ph. D. (Philology), Docent Practice English Department Drohobych State Pedagogical University by I. Franko

FORMATION PHONETIC COMPETENCE OF STUDENTS DURING TEACHING INTONATIONAL DESIGN OF UTTERANCE BY USING LANGUAGE TOOLS OF THE ENGLISH LANGUAGE

The article gives proof of the importance and necessity of securing a qualitatively new organization of teaching English phonetics for the purpose of the formation of students-philologists' intonation skills.

Keywords: English, phonetics, intonation, competence, utterance, skills.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень і публікацій. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті визначила ряд концептуальних засад мовної освіти, реалізація яких потребує розробки нових підходів до

визначення завдань, змісту і технології навчання іноземної мови у різних закладах освіти. Протягом останніх років досягнення лінгводидактичної науки спонукають вчених не тільки до уточнення, а й переосмислення мети та змісту навчання іноземної мови (Д. Вілкінз, Г. Відоусон, С. Ніколаєва,

О. Петрашук, О. Петренко, Н. Скляренко, М. Свейн, М. Халідей та ін.). Так, поняття “компетенція” (здатність спілкуватися іноземною мовою) увійшло до складу операційних умінь, якими повинен оволодіти випускник ВНЗ.

Відомо, що комунікація неможлива без уміння реалізовувати знання мовних та соціокультурних реалій на фонетико-фонологічному рівні. Мета навчання фонетики у ВНЗ полягає у тому, щоб закласти у довготривалу пам'ять студентів нормативний склад вимовних елементів (фонем та інтонем) та автоматизувати їх відбір і комбінування [12, 6]. У процесі оволодіння іноземною мовою відповідні навички повинні постійно вдосконалюватися і досягти свого найвищого рівня до моменту закінчення навчання у ВНЗ. Натомість спостереження за навчальним процесом свідчать про те, що рівень володіння фонетичною компетенцією майбутніми вчителями англійської мови до моменту закінчення навчання у ВНЗ є досить низьким. Серед багатьох причин цього негативного явища можна виділити різний рівень шкільної підготовки та усвідомлення студентами зразкового володіння англійською літературною мовою; відсутність чітких програмних вимог до кінцевого рівня володіння фонетичною компетенцією; обмеженість у відвідуванні лінгвафонних кабінетів і використання ТЗН; нездатність студентів здійснювати рефлексію процесу навчання та оволодіння вимовою, а також самостійно працювати над удосконаленням і підтримкою на необхідному рівні власної фонетичної компетенції. Отже, виникає необхідність забезпечення якісно нової організації навчання студентів-філологів англійської фонетики, що стає можливим при гнучкому керівництві цим процесом.

Формування іншомовної компетенції у студентів виступає одним з провідних завдань навчання студентів. Уточнюючи базове поняття і поділяючи позицію експертів Ради Європи з мовної освіти, зазначимо, що термін “фонетична (фонологічна) компетенція” слід розуміти як фонетичні знання та навички перцепції та продукції: 1) звукових одиниць (фонем); 2) фонетичних ознак розпізнання фонем; 3) фонетичного складу слів; 4) фонетики речення, тобто просодії речення (наголосу і ритму фрази, інтонації); 5) фонетичної редукції [3, 116].

Аналіз наукової літератури свідчить, що серед учених немає єдиного погляду на визначення поняття фонетичної компетенції. Так, фонетична компетенція розуміється як здатність індивідів оперувати знаннями щодо функціонування сегментних та супrasegmentних одиниць

фонетичної системи мови у мовленні [2, 51], або як знання та навички перцепції та продукції: звукових одиниць (фонем) мови та способів їх реалізації у певному контексті; фонетичних ознак розрізнення фонем; фонетичного складу слів, тобто складоподілу, фонетичних відрізків, словесного наголосу і тону; фонетики речення: наголосу і ритму фрази; інтонації; сильних та слабких форм; асиміляції; елізії і т.д. [3, 117].

Метою статті є проаналізувати важливість інтонації для змісту висловлювання англійською мовою при формуванні інтонаційних навичок студентів.

Виклад основного матеріалу. Рівень професійно-фонетичної компетенції студентів має визначитися рядом певних факторів. Серед них варто зазначити, по-перше, володіння правильною автентичною вимовою; по-друге, володіння теоретичними знаннями в галузі фонетики іноземної та рідної мов; по-третє, володіння професійно-методичними вміннями, а саме правильно пояснювати і тренувати вимову звуків; навчати інтонації; вмінням слухати, чути і виправляти помилки у вимові; складати фонетичну розмітку текстів; наочно демонструвати артикуляцію звуків та інтонаційні малюнки мовлення; виразно розмовляти, читати тексти і декламувати вірші; виділяти основні компоненти звуків іноземної мови, що визначають своєрідність їх вимови у порівнянні з рідною мовою, а в інтонуванні – найхарактерніші риси тієї чи іншої інтонаційної моделі тощо, і, по-четверте, володіння здібностями професійної рефлексії і самоаналізу як інструментами самовдосконалення фонетичної культури і методичної компетенції вчителя іноземної мови [докладніше див.: 10; 14].

Отже, процес формування фонетичної компетенції як системи передбачає не тільки засвоєння знань, оволодіння вміннями і навичками, а й спроможність студентів мобілізувати і реалізувати означені компоненти на практиці. Найбільш ефективними в роботі з формування фонетичної компетенції вважаємо такі методи, як пояснювально-ілюстративний, евристичної бесіди, спостереження за мовним матеріалом, робота з підручником, проблемний, теоретико-практичний й контрольно-перевірний методи навчання, яким відповідають ті чи інші прийоми зіставлення, аналізу, порівняння й аналогії тощо [12, 123].

Зауважимо, що фонетика надає великі можливості для застосування ігрових методів навчання. Ці методи отримали широке застосування в методичних системах британських фонетистів, представників

ФОРМУВАННЯ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ПРИ НАВЧАННІ ІНТОНАЦІЙНОГО ОФОРМЛЕННЯ ВИСЛОВЛЮВАННЯ МОВНИМИ ЗАСОБАМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

комуникативної лінгвістики (А. Baker, М. Hancock, G. Kelly, S. Lloyd). На заняттях з практичної фонетики англійської мови слід використовувати фонетичні ігри, що сприятиме підвищенню пізнавальної активності студентів, готовності до сприймання та розуміння навчального матеріалу і т. ін. На відміну від монотонного виконання певних вправ, гра гарантує позитивний емоційний стан, підвищує працездатність і зацікавленість викладачів та студентів. Наведемо один із прикладів ігрових завдань.

Гра "Spoonerism"

A Spoonerism is one sort of mistakes in pronunciation, where the consonant sounds at the start of two words (a group of words) are swapped (You have tasted a whole worm = You have wasted a whole term). The following text is full of Spoonerisms. Work out how the words should be written.

Sunday morning ... We live in an old bread rick house in Sussex. The heather's been really what the last month or so. In fact we've never known such hummer seat. Most mornings there's a might list at first, but that clears away quickly, leaving a fine dunny say. But some mornings have started with a fence dog. Anyway, when I mow cup this warning I was expecting another lovely dot hummer say. But when I looked outside I saw that it was roaring with pain, and it felt so cold that I decided to fight a liar. Then I spent happy twenty minutes in the bath beading a rook. My life win prefers to shake a tower, but I always like to toke in a hot sub. After breakfast I chord myself a final pup of coffee, then settled back to mead yesterday's rail, which I'd been too busy to deal with. There was a stole hack of monk jail, as usual, but I was pleased to pet a ghost-card from my dumb and mad, who were spending a few rays in Dome. It was rhyme to get teddy for church, so I put on my best toot and sigh with black Susan shocks while Lyn decided to wear the silly pink fruit she'd bought at the Harrods' sale. Unfortunately, when I tried to cart the star I found that I had a bat flattery. Luckily, my next poor neighbour Denny helped me out, and we were soon on the road.

Очікувані відповіді: red brick; weather's, hot; summer heat; light mist, sunny day; dense fog; woke up, morning, hot summer day; pouring, rain, light a fire; reading a book; wife Lyn, take a shower, soak, tub; poured, cup, read, mail; whole stack, junk mail, get a postcard, mum, dad, days, Rome; time, ready, suite, tie, shoes, socks, frilly, suit; start the car, flat battery; door Penny [15, 78].

Особливо актуальними при вивченні англійської мови виступають завдання формування правильного оформлення мовлення. Важливість інтонації полягає у тому, що вона має велике

значення для змісту того чи іншого висловлювання. Словам і граматичним конструкціям інтонація надає певний сенс. Репліка, сказана різними тонами, може сприйматися як наказ, вимога, затвердження або питання, може бути виголошена з різними модальними та емоційними значеннями. Ось чому правильне володіння мовленнєвою інтонацією є ознакою фонетичної грамотності мовця [1, 18].

При навчанні іншомовної вимови слід враховувати, що студенти вже володіють звуковими засобами рідної мови. З одного боку, це допомагає в оволодінні вимовою іноземної мови, з іншого – викликає певні труднощі, спричинені інтерференцією рідної мови. Так, типовою помилкою для україномовних студентів є недотримання довготи голосних в англійській мові, бо в рідній мові довгота не має смислорозрізняльного характеру. Джерелом помилок в інтонації є, наприклад, відсутність в українській мові високого початку та різкого падіння у спадному тоні, що характерно для англійського мовлення. Таким чином, у плані навчання вимови викладач повинен скорегувати ті фонетичні навички, що вже є у студентів, у відповідності до фонетичної системи іноземної мови і доповнити її тими елементами вимови, які відсутні в рідній мові студентів.

Значимо, що в англійській мові інтонація безпосередньо впливає на зміст висловлювання. Вона може надавати тому самому реченню-висловлюванню різної емоційно-модальної спрямованості і насиченості, а також змінювати його комунікативний тип. Інтонація також може виступати як індикатор психічного стану, віку, статі, соціального становища комунікантів, стилістичного забарвлення бесіди, визначати основне й другорядне у змісті комунікації. Кожен із компонентів інтонаційної системи несе певне семантичне навантаження. Так, темп дає можливість розрізнити стилі вимови, передає емоційний стан співрозмовників, дозволяє розрізнити важливе та другорядне, вказує на соціальний статус, вік і стать мовця. Темпоральні показники (довжина інтонаційних груп, пауз, середньоскладова тривалість) є своєрідним індикатором пізнавальної та розумової діяльності індивіда [11, 65].

Крім того, різноманітність функцій інтонації, складність її звукової матерії, що становить суму взаємопроникливих і дуже мінливих акустичних компонентів – спектрального, висотного, силового і темпорального – все це так чи інакше може пов'язуватися з неоднозначністю розуміння природи інтонації і свідчити про складність самого явища [4, 6].

Існує ряд умов правильного інтонаційного оформлення висловлювання на англійській мові, які необхідно засвоїти студентами. Першою такою умовою, на думку фахівців, є дотримання правил поділу звукового потоку мовлення на відносно завершені смислові групи, що здійснюється за допомогою помітних пауз. Найбільш типовою помилкою неангломовних студентів на початку навчання паузації в англійській мові є віднесення дорізних смислових груп і, звідси, неправомірне відокремлення паузами підмета від дієслівного присудка (Tom | sees a green tree), дієслівного підмета від його прямого додатка (Tom sees | a green tree) або простого невідокремленого означення від означуваного слова (Tom sees a green | tree) [7, 144].

Другою умовою правильного інтонаційного оформлення висловлювання на англійській мові є дотримання правила ритмічності. Сутність цієї умови полягає у тому, що кожна смислова група поділяється ледь помітними паузами на ритмічні групи, кількість яких дорівнює числу слів, які виділяються фразовим наголосом; кожна ритмічна група, незалежно від кількості складів, з яких вона складається (один або вісім-дев'ять), вимовляється за одну одиницю часу. Дотримання даного правила перешкоджає те, що в українській мові ритмічність спостерігається лише у поетичному мовленні (віршах, або піснях, де ритм постійний) та відсутній у прозаїчному. В англійській ж мові ритмічність властива і прозаїчному мовленню, проте кількість ритмічних груп у кожній синтагмі заздалегідь не задається, а тому ритм не є строго постійним, як це є у піснях або віршах [7, 145].

Третьою умовою правильного інтонаційного оформлення висловлювання на англійській мові є правило дотримання мелодійної шкали падіння. Найскладнішим при оволодінні шкалою падіння україномовними студентами є навички: 1) дотримання шкали падіння у тих синтагмах, де остання ритмічна група закінчується висхідним завершенням; 2) здійснення ступеневого, а не плавного падіння тону голосу при вимові кожної наступної ритмічної групи; 3) витримування постійної величини діапазону шкали при вимові усіх синтагм, які входять в одну і ту ж фразу; постійний "середній" діапазон шкали падіння не допускає так-званий "спів", який трапляється, якщо перша ритмічна група у тих синтагмах, де багато ритмічних груп, помилково починається дуже високим тоном; 4) суцільної, як одне слово, вимови будь-якої ритмічної групи без пауз між окремими словами [7, 146].

Ще однією умовою правильного інтонаційного оформлення висловлювання на англійській мові можна назвати дотримання правил використання і здійснення мелодійних завершень наприкінці синтагми. При навчанні вимови останньої ритмічної групи з тим чи іншим завершенням необхідно пам'ятати про значні відмінності у здійсненні відповідних завершень в українській й англійській мовах. Низхідне завершення в англійській мові звичайно характеризується різким зниженням тону голосу на останньому наголошеному складі, яке трапляється інколи в українській мові, наприклад, у командах [ibidem].

Основними інтонаційними помилками у багатьох випадках є також неправильний фразовий наголос і невміння членувати фрази на синтагми, а також неправильне інтонаційне оформлення різних типів речень. Типовими помилками фразового наголосу є наголошення студентами службових слів, модальних і допоміжних дієслів у стверджувальній формі, особових і присвійних займенників. Наслідком цього є грубе порушення ритмічної організації мовлення, втрата специфічної для англійської вимови чіткої ритмічної структури мовлення з більш-менш рівними інтервалами між наголошеними словами в реченні [8, 57].

Зауважимо, що робота над вимовою не може обмежуватися виправленням помилок і поясненням нового матеріалу. Для цього необхідні спеціальні вправи, так звані "фонетичні зарядки", на кожному занятті. Тому з метою досягнення повної автоматизації мовних навичок у студентів, звичайно, використовують два основних способи навчання: спосіб безпосередньої імітації та спосіб свідомого засвоєння. Спосіб безпосередньої імітації, або імітаційний спосіб, спирається лише на імітаційні здібності студентів, у той час як спосіб свідомого засвоєння передбачає використання пояснення та аналізу артикуляції звуків. Особливо важлива при роботі зі студентами роль пояснення як способу організуючого, направляючого на свідоме оволодіння мовою, що доповнює імітаційний. Адже чим доросліший студент, тим більше він прагне свідомо оволодіти тими чи іншими уміннями.

Безумовно, що під час роботи над голосними звуками, як і над приголосними, слід більше уваги приділяти порівнянню відповідних явищ іноземної та рідної мови. Необхідно старанно підкреслювати відмінні особливості вимови, наприклад, англійських голосних у порівнянні з українськими, а саме: плоский уклад губ, більшу напруженість органів мовлення, відмінність голосних за

довготою, наявність складних голосних звуків (дифтонгів) тощо [9, 15].

У реченнях необхідно відзначати наголошені слова, висхідний чи спадний тони, паузи, слідкувати за поступовим пониженням наголошених складів. Не слід допускати й одночасної з викладачем вимови, оскільки в цьому випадку студенти не чують викладача.

Щоб досягнути повної автоматизації вимовних навичок студентів, доцільно починати заняття з фонетичних вправ, метою яких є “налаштувати” артикуляційний апарат і сприяти стимулюванню іншомовного мовленнєвого ритму. Як бачимо, процес удосконалення англійської фонетичної компетенції студентів є доволі трудомістким. Його організація має бути системною, цілеспрямованою, функціонально орієнтованою.

При навчанні інтонації у зв'язку з мовним характером навичок необхідно використовувати умовно-комунікативні вправи на рецепцію і репродукцію. **Вправи на рецепцію** призначені для розвитку інтонаційного слуху включають: 1) вправи на розпізнавання: – Послухайте доручення. Підніміть руку, коли почуєте, що доручення зроблено у формі прохання; 2) вправи на диференціацію: – Послухайте доручення. Визначте, чи зроблені вони у формі прохання; 3) вправи на ідентифікацію: – Послухайте доручення. Визначте, де прохання, а де наказ.

Вправи на репродукцію інтонаційних моделей – це умовно-комунікативні рецептивно-репродуктивні вправи на імітацію, підстановку, трансформацію мовних моделей, а також продуктивні вправи на самостійне вживання іноземних мов на рівні фраз. Тут розрізняють наступні групи вправ: 1) Вправи на імітацію. – Попросіть друга зробити те, про що я вас прошу; 2) Вправи на підстановку. – Викладач просить у студентів певну річ, і пропонує звернутися до одного з таким же проханням або попросити іншу річ; 3) Вправи на трансформацію. – Послухайте накази викладача і передайте їх товаришам як прохання; 4) Вправи на самостійне використання інтонаційних едностей [6, 167].

Варто підкреслити, що робота над інтонацією має продовжуватися при говорінні, аудіюванні та читанні вголос (читання: читання за диктором, виразне читання, читання з інтонаційної розміткою). Контроль та оцінка вимови відбувається викладачем з урахуванням типів помилок у мовленні студентів. Існують і інші вправи на формування ритміко-інтонаційних навичок в учнів: прослухати текст у магнітофонному записі, протонувати текст і відтворити інтонацію тексту, не спотворюючи

зразок; протонувати текст і відчитати відповідно до тонування; відчитати вірш із заданою інтонацією і вивчити напам'ять; прочитати пропозицію спочатку як твердження з низхідним тоном, потім як питальне речення з висхідним тоном; прочитати запропоновані загальні питання, звертаючи увагу на інтонацію; прочитати запропоновані альтернативні питання з відповідною їм інтонацією; прочитати фонетичні вправи, транскрибувати слова; виконувати вправи на правила читання, інтонувати речення, тексти, діалоги; повторювати вивчений теоретичний матеріал, аналізувати фонетичні явища у мікротексті.

Безумовно, що потрібно досить багато часу для досягнення бездоганної інтонації. Ознайомлення із прийомами і різними видами вправ для навчання ритміко-інтонаційним навичок дає змогу зрозуміти, що найбільш ефективними є: 1) підтримання зразкової вимови вчителя; 2) спеціальні вправи, грамотно підібрані і систематично виконувані, на рецепцію і репродукцію; 3) відпрацювання скоромовок, прислів'їв, приказок, які незвичайною формою і цікавим змістом можуть привабити студентів і підвищити їх мотивацію у навчанні; 4) використання ігор на початковому етапі навчання сприяє кращому засвоєнню цього матеріалу; 5) допомога жестикуляцією при вивченні тонів [докладніше див.: 5].

Висновок. При формуванні інтонаційних навичок треба пам'ятати, що оволодіння інтонацією належить до найбільш складних аспектів слухо-артикуляційної роботи над мовою. Водночас володіння нормативною вимовою іноземної мови є необхідно умовою для здійснення іншомовної міжкультурної комунікації. Правильне фонетичне оформлення мовлення дає змогу передавати зміст, виражати власне ставлення до співрозмовника та предмета розмови, впливати на комунікантів і досягати мети висловлювання. Існуючі методики навчання англійської вимови потребують, на нашу думку, подальшого аналізу та вдосконалення, що свідчить про можливість пошуку шляхів підвищення фонетичної компетенції студентів-філологів.

1. Бондаренко Л.П. *Основи фонетики англійської мови* / Л.П. Бондаренко. – М.: Флінта, 2009. – 152 с.

2. Єременко Т.Є. *Фонологічна компетенція викладача іноземної мови: сутність і структура* / Т.Є. Єременко // *Мовна освіта: шлях до євроінтеграції: міжнар. форум*, 17 – 18 бер. 2005 р.: тези – К.: Ленвіт, 2005. – С. 51 – 52.

3. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання // *Наук. редактор українського видання докт. пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва.* – К.: Ленвіт, 2003. – 261 с.
4. Інтонія мовлення / за редакцією Блізніченка А.А. – К.: Наукова думка, 1968. – 203 с.
5. Лебединська Б.Я. Практикум з англійської мови. Англійське вимову: Навчальний посібник для ВНЗ / Б.Я. Лебединська. – М.: АСТ “Астрель”, 2005. – 109 с.
6. Поплавська Т.В. Загальна фонетика: проблеми та методи / Т.В. Поплавська. – Мінськ: Відродження, 2006. – 243 с.
7. Абрамкина Т.А. Обучение английской интонации в неязыковом вузе / Т.А. Абрамкина // *Иностранные языки в высшей школе.* – Вып. 12. – М., 1977. – С. 143 – 150.
8. Антипова А.М. О ритме английской речи / А.М. Антипова // *Иностранные языки в школе.* – 1990. – №2. – С. 55 – 60.
9. Васильев В.А. Обучение английскому произношению в средней школе: Пособие для учителей / В.А.Васильев. – М.: Просвещение, 1979. – 144 с.
10. Головач Ю.В. Требования к уровню сформированности профессионально-фонетической компетенции выпускников языкового педагогического вуза / Ю.В. Головач // *Иноземні мови.* – 1995. – № 1. – С. 29 – 31.
11. Изерд К.Э. Психология эмоций: Пер. с англ. / К.Э. Изерд. – СПб: Изд-во Питер, 2000. – 464 с.
12. Михайлова О.Э. Методика обучению произношению на специальных факультетах педагогических институтов: учеб. пособие / О.Э. Михайлова. – М.: МГПИ им. В.И. Ленина, 1980. – 161 с.
13. Павлова С.В. Обучение иноязычному произношению на коммуникативной основе / С.В.Павлова // *Иностранные языки в школе.* – 1990. – № 1. – С. 29 – 32.
14. Соловова Е.Н. Методическая подготовка и переподготовка учителя иностранного языка: интегративно-рефлексивный подход: [монография] / Е.Н. Соловова. – М.: Изд-во Глосса-пресс, 2004. – 336 с.
15. Hancock M. Pronunciation games / M. Hancock. – Oxford: Oxford University Press, 1995. – 115 p.
16. Vaughan-Rees M. Test your pronunciation / M. Vaughan-Rees. – London: Penguin Longman Publishing, 2002. – 99 p.

Стаття надійшла до редакції 21.10.2012

Джерела мудрості

“...Немає
Мудріших, ніж народ, учителів;
У нього кожне слово – це перлина,
Це праця, це натхнення, це людина”.

Максим Рильський
поет, перекладач, громадський діяч

“Тільки спілкування виліковує від самовпевненості, нерішучості, дурної сором'язливості, тільки вільний і невимушений обмін думками дає можливість вивчати людей, перевіряти їх, розпізнавати і порівнювати себе з ними”.

Люк де Клап'є Вовенарг
французький письменник

